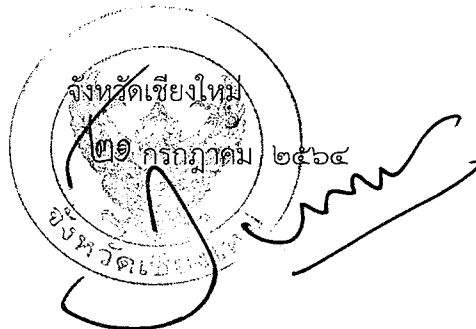

ที่ ชม ๐๐๒๓.๔/ ๖๒๒๓๕๑

ถึง อำเภอทุกอำเภอ เทศบาลนครเชียงใหม่ และเทศบาลเมืองทุกแห่ง

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้แจ้งผลการวินิจฉัยกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ดำเนินการตรวจสอบการประกอบกิจการของผู้ประกอบการที่ลักลอบขุดดินโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงได้รับความเสียหาย เนื่องจากการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นการดำเนินการที่จะต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับเพื่อประกอบการพิจารณา โดยสรุปว่า ผู้ประกอบการขุดดินจะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเพื่อประกอบการขุดดิน รวมทั้งปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ห้ามบุคคลใดใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่ได้กำหนดไว้ในผังเมืองรวม จึงมีข้อเสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดินจะต้องพิจารณาประกอบกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบก่อนที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดิน หากมีปัญหาขัดข้องให้มีการประสานหรือไปยังหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเป็นการเฉพาะและควรมีการอบรมให้ความรู้ในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินต่อไป รายละเอียดแนบท้ายนี้ เรียนมาเพื่อดำเนินการสำหรับอำเภอให้แจ้งเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ทราบและดำเนินการต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบและเรื่องร้องทุกข์
โทร./โทรสาร ๐-๕๓๑๑-๒๖๐๒

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๑๕๑๕

ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่
เลขที่รับ 22233
วันที่ 13 ก.ค. 2564

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๑๐
13 ก.ค. 2564

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
จังหวัดเชียงใหม่
รับที่ 12332
วันที่ 13 ก.ค. 2564
เวลา

เรื่อง การแจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ด่วนที่สุด ที่ ผผ ๐๘๐๓/๑๓๕๕

ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้แจ้งผลการวินิจฉัยกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ดำเนินการตรวจสอบการประกอบกิจการของผู้ประกอบการที่ลักลอบขุดดินโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงได้รับความเสียหาย เนื่องจากการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นการดำเนินการที่จะต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับเพื่อประกอบการพิจารณา โดยสรุปว่า ผู้ประกอบการขุดดินจะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเพื่อประกอบการขุดดิน รวมทั้งปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ห้ามบุคคลใดใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่ได้กำหนดไว้ในผังเมืองรวม จึงมีข้อเสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดินจะต้องพิจารณาประกอบกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบก่อนที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดิน หากมีปัญหาขัดข้องให้มีการประสานหารือไปยังหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเป็นการเฉพาะ และควรมีการอบรมให้ความรู้ในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

เลขที่จัดเตรียม 64694 กทช. 4

คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักสอบสวน ๑

เรื่องร้องเรียนเลขดำที่ ๑๖๒๘/๒๕๖๒

เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๙๐๑๓/๒๕๖๔

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔

๑. ผู้แจ้ง/ผู้ร้องเรียน

๒. ผู้ถูกร้องเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลี จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒.๒ องค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทอง จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓. ประเด็นเรื่องร้องเรียน

ขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาและแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลี และองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทอง กรณีกล่าวอ้างว่าไม่ดำเนินการตรวจสอบการประกอบกิจการของผู้ประกอบการที่ลักลอบขุดดินโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงได้รับความเสียหาย

๔. ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าบ่อดินของผู้ประกอบการตั้งอยู่ ณ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๗, ๑๘๕๐, ๑๘๕๕, ๑๘๕๒ และ ๑๘๕๕ ถนนสายเลียบบึงแคราย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในเขตการใช้บังคับตามกฎหมายให้ใช้บังคับผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ได้กำหนดใช้ประโยชน์ที่ดินไว้ตามข้อ ๑๐ ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว) บริเวณหมายเลข ๓.๑ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวกับเกษตรกรรม การอยู่อาศัย สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด (๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน ซึ่งหากพิจารณาจากทำเล สถานที่ตั้งของกำร

ผู้ตรวจการแผ่นดิน
จังหวัดฉะเชิงเทรา

/ประกอบ...

นางสาว...
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการ

ประกอบกิจการดังกล่าวจะขัดต่อกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ทำให้ปัจจุบันไม่สามารถออกใบอนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวกับการขุดดินได้ เว้นแต่
เป็นกิจการที่ได้ดำเนินการก่อนประกาศใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕
ประกอบกับประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง แผนผังการใช้ประโยชน์
ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลเป็นการยกเลิกกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมือง
รวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒
และถือได้ว่าแผนผังตามประกาศดังกล่าวข้างต้นเป็นผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองตามมาตรา ๓๒
แห่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ การใช้ประโยชน์ที่ดินจึงต้องพิจารณาตาม
ประกาศฉบับดังกล่าว

จากการตรวจสอบพบว่าขอบที่ดินพังทลายลงมาจากฝั่งดินของผู้ร้องเรียนจริง ทำให้ดิน
เกิดความเสียหายเคลื่อนตัวยาวประมาณ ๑๐๐.๐๐ เมตร กินเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ องค์การบริหารส่วนตำบล
ดอนฉิมพลีและองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทองจึงออกคำสั่งให้หยุดการขุดดินหรือถมดิน หรือจัดการ
ป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดิน และดำเนินการเปรียบเทียบปรับ
ซึ่งคู่กรณีได้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยผู้ร้องเรียนได้รับเงินค่าชดเชยจำนวน ๓๒๐,๐๐๐ บาท แล้ว และ
ผู้ประกอบการยินยอมแก้ไขถมดินปรับคืนที่นาที่ชำรุดให้กลับคืนสู่สภาพเดิม และหากปรากฏภายหลังว่ามี
การขุดบริเวณจุดเดิมอีกผู้ประกอบการยินดีที่จะซ่อมแซม ซึ่งผู้ประกอบการได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขป้องกัน
การพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้างให้กลับสู่สภาพเดิมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และจ่ายค่าชดเชยให้กับผู้เช่า
จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ปัจจุบันยังมิได้มีการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและ
ถมดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้กับผู้ประกอบการ

ต่อมา สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้หารือไปยังกรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงาน
โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทราในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการขุดดิน
และถมดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อขอความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสรุปว่า ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติ
การผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ หมายความว่า เมื่อผังเมืองรวมใช้บังคับในพื้นที่ใด การใช้ประโยชน์ที่ดินก็จะต้อง
ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามผังเมืองรวมกำหนดไว้ เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินได้ใช้ประโยชน์
ที่ดินมาก่อนที่ผังเมืองรวมจะใช้บังคับในพื้นที่นั้น และจะใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไป ซึ่งการพิจารณาว่า
กรณีใดจะถือได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนจะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๓๘
แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ และในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินได้ใช้ประโยชน์ที่ดิน
ผิดไปจากที่ผังเมืองรวมฉบับเดิมกำหนดไว้ นอกจากจะเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ขัดกับผังเมืองรวมแล้ว ยังถือ
ได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย และต่อมาได้มีการออกผังเมืองรวมฉบับใหม่ใช้บังคับ

โดยกำหนด...

โดยกำหนดห้ามการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นไว้ด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาก่อนนั้น จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เข้าข่ายได้รับการยกเว้นตามนัยมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ และการพิจารณาว่าได้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนกฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ใช้บังคับ และจะใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไป เมื่อกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ มีผลใช้บังคับแล้ว การที่จะได้รับยกเว้น ไม่ต้องถูกบังคับตามกฎกระทรวงดังกล่าวจะต้องพิจารณาตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ทั้งนี้ การใช้ประโยชน์ที่ดินต้องดำเนินการตามขอบเขตและวัตถุประสงค์เดิมก่อนที่กฎกระทรวงดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ และจะต้องดำเนินการมาโดยตลอด (ไม่ขาดช่วง) รวมทั้งต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ด้วย สำหรับกรณีที่ยื่นคำขอการขุดดินและถมดินออกไปรับแจ้งการขุดดินในโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๘๕๕ และเลขที่ ๑๘๕๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อเป็น บ่อดิน สระเก็บน้ำ หรือบ่อดินเพื่อจำหน่าย ซึ่งเป็นการรับแจ้งการขุดดินเพิ่มเติมภายหลังจากกฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ มีผลใช้บังคับ จึงเป็นการประกอบกิจการที่เข้าลักษณะ โรงงานลำดับที่ ๓ (๒) จึงไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ขัดกับข้อกำหนด ห้ามของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามข้อ ๑๐ วรรคสอง (๑)

และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินยังได้หารือไปยังกรมโรงงานอุตสาหกรรมในฐานะที่เป็น หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ สรุปว่าใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน เพื่อประกอบกิจการขุดดิน ซึ่งเป็นโรงงานลำดับที่ ๓ (๒) ตามทะเบียนโรงงานเลขที่ จ๓ - ๓(๒) - ๓๐๖/๕๗ฉช สามารถประกอบกิจการในพื้นที่ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น คือ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๗ และเลขที่ ๑๘๕๐ หากมีการประกอบกิจการในพื้นที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้จะเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

๕. ข้อกฎหมาย

๕.๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

๕.๒ พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

๕.๓ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

๕.๔ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

๕.๕ กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕

๕.๖ พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑

๕.๗ ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๒

๖. ข้อพิจารณา

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรณีการประกอบกิจการในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๗ และ ๑๘๕๐ นั้น ได้มีการแจ้งการขุดดินตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้รับใบแจ้งการขุดดินหรือถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินหรือถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ต่อมาเดือนมีนาคม ๒๕๕๗ มีการขายและโอนกิจการ โดยครั้งสุดท้ายได้รับใบแจ้งการขุดดินหรือถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินหรือถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ เลขที่ ๐๐๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ เริ่มขุดดินวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ และจะแล้วเสร็จวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ รวมทั้งยังได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน เพื่อประกอบกิจการขุดดิน ซึ่งเป็นโรงงานลำดับที่ ๓ (๒) ตามทะเบียนโรงงานเลขที่ จ๓ - ๓(๒) - ๓๐๖/๕๗ฉข ในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๗ และ ๑๘๕๐ แล้ว การประกอบกิจการในโฉนดที่ดินดังกล่าวมีการป้องกันและจัดการตามที่กฎหมายกำหนด โดยรวมมีการขุดดินเป็นชั้น ๆ ตามแบบ เว้นระยะห่างจากขอบบ่อดินถึงที่ดินบุคคลอื่น ตามแบบกำหนดให้ห่าง ๔๐.๐๐ เมตร เดิมได้มีการเว้นระยะถูกต้อง แต่ปัจจุบันมีประกอบกิจการขุดดินมากกว่า ๑๒ ปี มีต้นไม้ วัชพืชขึ้นปกคลุม ทำให้แนวป้องกันการเคลื่อนตัวของดินได้เคลื่อนตัวผิดรูปแบบ ซึ่งที่ผ่านมาเมื่อมีการพังทลายของดินเกิดขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีและองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทองได้ออกคำสั่งให้หยุดการขุดดินและสั่งให้แก้ไข และชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายทุกครั้ง/ส่วนกรณีเรื่องร้องเรียน จากการตรวจสอบขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีและองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทอง และผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่า ขอบบ่อดินดังกล่าวพังทลายลงมาจากฝั่งดินของผู้ร้องเรียนจริง ทำให้ดินเกิดความเสียหายเคลื่อนตัวยาวประมาณ ๑๐๐.๐๐ เมตร กินเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีและองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทองจึงออกคำสั่งให้หยุดการขุดดินหรือถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดิน และดำเนินการเปรียบเทียบปรับ โดยผู้กระทำผิดยอมรับผิด พร้อมลงลายมือชื่อไว้ ตามบันทึกคำให้การผู้กระทำผิด ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒ คู่กรณีได้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยผู้ร้องเรียนได้รับเงินค่าชดเชยจำนวน ๓๒๐,๐๐๐ บาท แล้ว และยินยอมแก้ไขถมดินปรับคืนที่นาที่ชำรุดให้กลับคืนสู่สภาพเดิม และหากปรากฏภายหลังที่มีการชำรุดบริเวณจุดเดิมอีกผู้ประกอบการยินดีที่จะทำการซ่อมแซม ซึ่งผู้ประกอบการได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขป้องกันการพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้างให้กลับสู่สภาพเดิมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และยังสามารถจ่ายค่าชดเชยให้กับผู้เช่าอีกจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท

สำหรับการประกอบกิจการในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๘๕๕, ๑๘๕๖ นั้น เริ่มแจ้งการขุดดินเพื่อเป็นบ่อดิน สระเก็บน้ำ หรือบ่อดินเพื่อจำหน่าย เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗ และที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๘๕๕ เริ่มแจ้งการขุดดินเพื่อเป็นบ่อดินเพื่อจำหน่าย เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ซึ่งการประกอบกิจการในโฉนดที่ดินทั้ง ๓ แปลง ได้แจ้งการขุดดินภายหลังจากที่กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ใช้บังคับ จึงเป็นการประกอบกิจการที่เข้าลักษณะโรงงานลำดับที่ ๓ (๒) ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงให้ใช้บังคับ

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

/ผังเมืองรวม...

นางสาว... (ชื่อผู้ตรวจการแผ่นดิน)

นางสาว... (ชื่อผู้ตรวจการแผ่นดิน)

ผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ กรณีดังกล่าวจึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลอนฉิมพลี ไม่สามารถออกใบรับแจ้งการขุดดินในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๕๕, ๑๘๕๖ และ ๑๘๕๕ ได้ เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ขัดกับข้อห้ามของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ดังนั้น การรับแจ้งการขุดดินขององค์การบริหารส่วนตำบลอนฉิมพลีจึงเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ห้ามบุคคลใดใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่ได้กำหนดไว้ในผังเมืองรวม ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ประกอบกับที่ดินทั้ง ๓ แปลงดังกล่าว อยู่ในที่ดินประเภท สก. (สีเขียวอ่อน) บริเวณ สก. - ๑ ตามข้อ ๑๕ ของประกาศฉบับดังกล่าว กำหนดให้เป็นที่ดินประเภทส่งเสริมเกษตรกรรม ซึ่งที่ดินประเภทนี้มีได้กำหนดข้อยกเว้นให้ประกอบกิจการโรงงานลำดับที่ ๓ (๒) ไว้เช่นกัน จึงทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาก่อนนั้นจึงไม่อาจจะถือได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เข้าข่ายได้รับการยกเว้นตามนัยมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ปัจจุบันยังมิได้มีการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้กับบ่อดิน

สำหรับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเป็นใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ซึ่งการประกอบกิจการโรงงานตามใบอนุญาตดังกล่าวจะสามารถประกอบกิจการในพื้นที่ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต คือ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๗ และ ๑๘๕๐ เท่านั้น หากมีการประกอบกิจการในพื้นที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้จะเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ทำให้การขุดดินในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๕๕, ๑๘๕๖ และ ๑๘๕๕ เป็นการขุดดินโดยมิได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน จึงเป็นการประกอบกิจการขุดดินโดยเข้าข่ายการตั้งโรงงานและประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราได้ดำเนินการส่งเรื่องราวการดำเนินคดีดังกล่าวไปยังกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อพิจารณาเปรียบเทียบปรับเป็นที่สิ้นสุด และผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นเห็นว่า ผู้ร้องเรียนได้รับเงินค่าชดเชยและผู้ประกอบการยินยอมแก้ไขถมดินปรับคืนที่นาที่ชำระคืนสู่สภาพเดิมแล้ว สำหรับกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ นั้น เห็นว่า สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราได้ดำเนินคดีกับผู้ประกอบการขุดดิน โดยไม่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และองค์การบริหารส่วนตำบลอนฉิมพลีมีคำสั่งให้หยุดการขุดดินและไม่ออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนอย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐.

นางสาว...

/๗/ คำวินิจฉัย...

นางสาว...

เจ้าพนักงาน...

๗. คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยยุติเรื่องร้องเรียนในเรื่องนี้ ตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

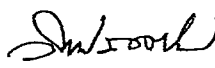
อย่างไรก็ดี การประกอบกิจการในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๘๕๕, ๑๘๕๖ และ ๑๘๕๕ นั้น แม้ว่าปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลอนฉิมพลีได้ออกคำสั่งให้หยุดการขุดดินหรือถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดิน และดำเนินการเปรียบเทียบปรับ รวมทั้งยังมีได้มีการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้กับบ่อดินก็ตาม แต่การรับแจ้งขุดดินขององค์การบริหารส่วนตำบลอนฉิมพลีในโฉนดที่ดินก่อนหน้านั้นเป็นการรับแจ้งขุดดินภายหลังจากที่กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ใช้บังคับ จึงทำให้การประกอบกิจการของผู้ประกอบการเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหายเมื่อการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นการดำเนินการที่จะต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๗.๑ ขอให้จังหวัดฉะเชิงเทราในฐานะที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินขององค์การบริหารส่วนตำบลอนฉิมพลีให้แก่ผู้ประกอบการว่าก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ประชาชนหรือไม่ หากมีก็ขอให้มีการพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขที่ดินให้คืนสู่สภาพเดิมต่อไป

๗.๒ ขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำชับไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเกี่ยวกับการออกใบรับแจ้งการขุดดินโดยจะต้องพิจารณาประกอบกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบก่อนที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดิน หากมีปัญหาข้อขัดข้องให้มีการประสานหารือไปยังหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเป็นการเฉพาะ และควรมีการอบรมให้ความรู้ในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการประกอบการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และผู้ร้องเรียนทราบต่อไป

พลเอก

(วิทวัส รัตนนนท์)

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

รองประธาน

ผู้ตรวจการ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

เลขที่ ๑๐๐ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๑๐